

*Hidrometeoroloģiskie apstākļi Latvijas upēs 2017. - 2018. gadu ziemā
un pavasara palu perioda prognoze*

2017. gada rudenī Latvijā bija ilgstoši un intensīvi nokrišņi, tādēļ ziemas sākumā upēs bija augsts ūdens līmenis un notece pārsniedza normu. Ilgstošs sals sākās janvāra pirmās dekādes beigās, kad Latvijas upēs intensīvi veidojās ledus. Janvāra vidējā gaisa temperatūra bija no -1,4 rietumos līdz -2,6°C austrumos. Tomēr sals nebija pietiekami bargs, lai paaugstinātas noteces apstākļos upes vienmērīgi aizsaltu.

Upēs ilgstoši veidojās un gāja vižņi, ledus sega veidojās ar izskalojumiem, citviet ar torosiem, **veidojās ledus un vižņu sablīvējumi un sastrēgumi**. Vižņi un ledus blīvējās šaurākajās upju vietās, līkumos, pie salām un tiltiem, arī augšpus izveidojušās ledus segas. Lēnākajos upju posmos gar krastiem veidojās piesalas un upēs pakāpeniski izveidojās ledus sega, ledus sega ar lāsmeņiem vai nepilna ledus sega. Janvāra izskaņā bija atkusnis, tādēļ plānais ledus sakustējās un gāja Ventā pie Kuldīgas, Lielupes posmā no Mežotnes līdz Staļģenei, kā arī citās mazākajās upēs. Ledus iešanas laikā izveidojās sastrēgumi un sablīvējumi. Ventas lejtece un Lielupē no Jelgavas līdz lejtecei ledus sega saglabājās.

Sākot ar 3. februāri, gaisa temperatūra strauji pazeminājās zem 0°C un sals saglabājās līdz marta sākumam. Februārī upes aizsala atkārtoti, tomēr pēc ziemas ledus iešanas tajās palika **ledus sablīvējumi**, lai gan tie daļēji ir izskalojušies, **tomēr radīs sarežģījumus ledus iešanas gaitai pavasarī**. Īpaši sarežģīta un ilgstoša bija Daugavas aizsalšana. Sākotnēji ledus sega izveidojās Pļaviņu ūdenskrātuvē (15. janvārī), vēlāk vižņu un ledus masas blīvējās augšpus tās. Upe pakāpeniski piepildījās ar ledus un vižņu masām, augšpus ledus segas bija straujas ūdens līmeņa svārstības, vietām tika pārsniegti palienu applūšanas un pat bīstami augsts ūdens līmenis. Īpaši bīstama situācija izveidojās Daugavas posmā no Jēkabpils līdz Zelķiem, vēlāk, šim posmam aizsalstot, vižņi un ledus krājās augšpus Jēkabpils. Daugavā ledus sablīvējumi izveidojušies garos posmos un tie ir fiksēti leļpus visām novērojumu stacijām. Daugava Latvijas teritorijā aizsala tikai februāra beigās, bet Baltkrievijā pie Vitebskas ledus sega neizveidojās. Arī Gaujā garos upes posmos ilgstoši turpinājās vižņu iešana.

Latvijas upes klāj ledus sega, daudzviet ar izskalojumiem un torosiem, sniegūdens lāmām. **Ledus biezums** marta sākumā turpināja intensīvi palielināties, tomēr tas **ir plānāks nekā ierasts šajā laikā**. Daugavas augštecē (Krievijā un Baltkrievijā) ledus biezums 8-28 cm, bet upes posmā no Piedrujas līdz Jēkabpilij 25-33 cm, bet Pļaviņu ūdenskrātuvē Zelķu-Pļaviņu posmā 36-37 cm biezs ledus. Vižņi zem ledus ir vidēji 20-170 cm biežā kārtā, biežākā pie Jēkabpils un Pļaviņām. Daugava augšpus Jēkabpils līdz pat Pļaviņām ir klāta ar ļoti nevienmērīgu, torosētu ledus segu, kas lielākoties izveidojusies, sasalstot vižņu un ledus sablīvējumiem. Aiviekstē ledus 14-19 cm biezs, leļpus Aiviekstes HES zem ledus biezs vižņu slānis – vidēji 140 cm. Ogrē starp gājēju un dzelzceļa tiltu ledus biezums 35 cm. Dubnā pie Sīļiem ledus 15 cm, bet Ošā pie Kūleniekiem 22 cm biezs. Gaujā pie Valmieras ledus biezums 28 cm, Tirzā pie Lejasciema 30 cm. Lielupē ledus vidēji 20-30 cm biezs, biežāks tas ir upes posmā, kur nebija ledus iešana ziemas periodā.

Pavasaris, kad atkušņi mijas ar sala periodiem var radīt īpaši bīstamas situācijas. Ledum sākot iet atkušņa laikā, iespējami ledus sastrēgumi, kuri var sasalt, iestājoties sala periodam, tādēļ augšpus sastrēguma gaidāma ilgstoša ūdens līmeņa paaugstināšanās. Savukārt pie labvēlīgiem meteoroloģiskajiem apstākļiem var nerasties īpaši bīstami sastrēgumi upēs. Ledus uzlūšanas laiks ir tuvu normai vai pat nedaudz vēlāk nekā ierasts un arī pavasara palu

maksimums gaidāms vēlāk nekā ierasts. Ja pavasara iestāšanās būs straujāka, tad ledus uzlūšana notiks agrāk, savukārt, ja icilgs sala periodi, tad ledus uzlūšana var sākties tikai marta beigās Latvijas rietumu daļas upēs, un aprīļa sākumā - austrumdaļas upēs.

Maksimālie pavasara palu ūdens līmeņi un caurplūdumi, kā arī ledus iešanas sākums būs atkarīgs no pavasara procesa attīstības straujuma un nokrišņu daudzuma martā. Palu prognozes sagatavošanā izmantota aktuālā **meteoroloģiskā prognoze**, kurā prognozēta **pakāpeniska pavasara iestāšanās, atkusnis** (tuvākajās dienās līdz marta vidum) **mīsies ar salu** (no 16. līdz 20. martam). Marta trešajā dekādē naktīs gaidāms neliels sals, bet dienas laikā gaisa temperatūra paaugstināsies virs 0 grādiem. Nokrišņu kopumā šajā periodā būs maz. Tas ļaus pavasara palu procesam norisināties pakāpeniski.

Pavasara palu notece šogad veidosies uz paaugstināta rudens – ziemas perioda notece fona. Latvijas upēs pavasara notece gaidāma ap normu. Sniega krājumi Latvijas upju baseinos ir ap normu. Atkušņa laikā liela daļa sniega nokusīs, īpaši Latvijas rietumu un centrālajā daļā, tomēr daļa sniega segas saglabāsies austrumu daļā. Sniega segas augstums 10. martā Daugavas baseina augšdaļā 38-43 cm, Baltkrievijas teritorijā 15-37 cm un Latvijas teritorijā 15-30 cm, Gaujas baseinā 20-30 cm, Lielupes baseinā 2-8 cm un Ventas baseinā 1-22 cm.

Pavasara pali agrāk sāksies Latvijas rietumu daļas upēs, kam sekos centrālās daļas upes un visvēlāk - austrumu daļas upēs. Ledus uzlūšanas sākums Latvijas upēs gaidāms no marta otrās dekādes beigām Kurzemes upēs līdz marta beigām Latvijas austrumdaļas upēs, sekojoši **pavasara palu maksimālie līmeņi gaidāmi no marta beigām līdz aprīļa otrajai dekādei.** Lai gan pavasara palu maksimālie ūdens līmeņi ir gaidāmi tuvi ilggadēji vidēji novērotajiem, upēs veidosies sastrēgumi, kas izraisīs strauju ūdens līmeņa paaugstināšanos un plašu teritoriju applūšanu. Gaidāmais ūdens līmeņu paaugstinājums Bārtā ir 2 m, Ventā vidēji 3-4 m, Lielupes augšteces - Staļģenes posmā 2,8-3,7 m, bet vidustecē un lejtecē 1,2-2,4 m, Gaujā Valmieras - Siguldas posmā 2-2,5 m, Lielajā Juglā 2,3 m, Ogrē pie Lielpēciem virs 2 m, Aiviekstē 2-3,4 m, Daugavā 2-5 m, bet Daugavā Jēkabpils-Pļaviņu posmā, kur jau kopš ledus veidošanās procesa sākuma saglabājas ledus sastrēgums, maksimālie ūdens līmeņi būs atkarīgi no tā turpmākās attīstības un meteoroloģisko procesu norises straujuma.

Ledus iešanas laikā **upēs gaidāmi ledus sastrēgumi**, kas izraisīs krasas ūdens līmeņu svārstības un zemāko vietu applūšanu. **Daugavā** ledus iešanas laikā atkārtoti bīstami ledus sastrēgumi var veidoties Jēkabpils-Pļaviņu posmā, leļpus Jersikas, Līksnas-Nīcgales posmā. **Ogres** lejtecē iespējama sastrēguma veidošanās. **Lielupē** palieņu applūšana ir gaidāma garā upes posmā. Lielupē ledus sastrēguma izveidošanās visvairāk iespējama pie Staļģenes, sastrēgums var veidoties arī pie Mežotnes un Jelgavas. Sastrēgumi izraisīs plašākas zemāko vietu applūšanas ārpus upju palienēm. Ledus sastrēgumi var izveidoties arī Lielupes pietekās, tādēļ radot plašākus zemāko vietu applūdumus Lielupes baseinā. **Gaujā** zemāko palieņu applūšanu var izraisīt ledus sastrēgumi pie Ādažiem un Carnikavas novadā. **Ventā** ledus iešanas laikā upes vidusteces un lejteces posmos var veidoties ledus sastrēgumi.

Rīgas līča dienvidos un austrumos šogad nav izveidojies biezs malas ledus, tāpēc sastrēgumu veidošanās Lielupes, Gaujas un Salacas grīvu posmos nav gaidāma. Ja ledus iešanas laikā pūtīs stiprs vējš no Rīgas līča, tad tas var apgrūtināt ledus iešanu un iespējami plašāki applūdumi. Situācija var sarežģīties, ja Rīgas līcī esošo ledu piespiestu līča dienvidu vai austrumu daļā.

Pavasara palu prognoze tiks precizētas ar īstermiņa prognozēm. Ikdienā ūdens līmeņa prognozēm Ventas, Lielupes un Gaujas baseinos ir iespēja sekot LVĢMC mājaslapā [Plūdu riska informācijas sistēmā](#) (PRIS). Hidroloģisko prognožu atjaunošana PRIS tiek veikta piecas

reizes diennaktī, ņemot vērā jaunākos hidrometeoroloģisko novērojumu datus un aktuālās laikapstākļu prognozes. Šeit ik dienu LVĢMC hidrologi publicē operatīvās situācijas skaidrojumu. Nepieciešamības gadījumā tiks sagatavoti [brīdinājumi](#). Jaunākie dati tiks publicēti arī mūsu [Twitter kontā](#).

Ledus uzlūšanas sākuma prognoze 2018. gadā

Nr.	Upe, upes posms	Ledus uzlūšanas sākums 2018. gadā	Ledus uzlūšanas sākums 2017. gadā	Vidējie ilggadējie dati
	DAUGAVA			
1.	Izteka – Vitebska*	30.03.-03.04.	25.02.-11.03.	28.03.-01.04.
2.	Vitebska* - Verhņedvinska	27.03.-31.03.	25.02.-05.03.	26.-30.03.
3.	Piedruja - Daugavpils	25.03.-29.03.	28.02.-05.03.	23.-27.03.
4.	Daugavpils - Jēkabpils	27.03.-31.03.	04.03.-09.03.	25.-29.03.
5.	Jēkabpils - Pļaviņas	27.03.-01.04.	04.03.-09.03.	24.-28.03.
6.	DUBNA	25.03.-28.03.	21.02.	23.-27.03.
	AIVIEKSTE			
7.	Izteka - Lubāna	27.03.-30.03.	17.02.	26.-30.03.
8.	Lubāna - grīva	24.03.-28.03.	17.02.-03.03.	21.-25.03.
9.	OGRE	24.03.-28.03.	02.03.-04.03.	21.-25.03.
	GAUJA			
10.	Izteka - Valmiera	25.03.-29.03.	21.02.-02.03.	23.-28.03.
11.	Valmiera - Sigulda	22.03.-26.03.	28.02.-02.03.	13.-17.03.
12.	Sigulda - grīva	23.03.-27.03.	28.02.-03.03.	21.-25.03.
13.	SALACA	20.03.-22.03.	16.02.-21.02.	19.-23.03.
	LIELUPE			
14.	Bauska - Staļģene	18.03.-22.03.	24.02.	16.-20.03.
15.	Staļģene - Bērzes ieteka	19.03.-23.03.	24.02.-02.03.	20.-24.03.
16.	Bērzes ieteka - grīva	20.03.-24.03.	02.03.-03.03.	22.-26.03.
	VENTA			
17.	Kuldīga - grīva	17.03.-21.03.	18.02.	8.-12.03.

**pie Vitebskas šoziem stabila ledus sega nav izveidojusies*

*Pavasara palu maksimālo ūdens līmeņu prognoze 2018. gadā
(cm virs stacijas "nulles" atzīmes)*

Ūdens līmeņi uzrādīti neņemot vērā ledus sastrēgumus

Nr.	Upe, novērojumu stacija	Stacijas "nulles" atzīme, m BAS	Gaidāmo pavasara palu ūdens līmeņu intervāls 2018. gadā	Maksimālie ūdens līmeņi pavasarī 2017. gadā	Ilggadējie pavasara palu līmeņi			Maksimālais ūdens līmenis ar noteiktu pārsniegšanas varbūtību (%)		
					Maks.	Vid.	Min.	0.5	1	10
	DAUGAVA									
1.	Piedruja	95.92	860-960	836	1481	841	503	1496	1423	1156
2.	Krāslava	95.21	620-720	611	1268	700	317	1286	1214	949
3.	Daugavpils	85.81	520-620	679	949	600	225	1026	988	816
4.	Vaiķuļāni	84.81	500-600	650	898	551	199	937	903	750
5.	Jersika	81.25	580-680	658	1001	636	353	1012	973	815
6.	Jēkabpils	74.55	500-600	658	897	556	349	834	800	670
	AIVIEKSTE									
7.	Lubāna	87.92	390-450	410	627	448	307	622	608	537
8.	Aiviekstes HES	76.60	310-390	329	556	359	153	598	572	474
9.	OGRE -Lielpēči	30.04	220-280	230	454	253	120	483	450	343
10.	LIELĀ JUGLA -Zaķi	1.40	340-400	433	637	477	301	709	683	584
	GAUJA									
11.	Valmiera	28.85	220-280	125	553	257	102	588	552	422
12.	Sigulda	11.25	220-280	173	550	279	109	579	547	433
13.	AMATA -Melturi	94.21	110-170	140	235	174	126	242	236	211
14.	SALACA -Lagaste	16.87	170-230	120	501	214	91	507	472	349
	LIELUPE									
15.	Mežotne	3.76	400-460	276	644	350	128	650	626	513

LATVIJAS VIDES, ĢEOLOĢIJAS
UN METEOROLOĢIJAS CENTRS

16.	Staļģene	-0.21	470-530	422	634	434	192	672	657	590
17.	Jelgava	0.03	215-275	128	383	214	69	410	394	318
18.	Kalneciems	0.06	120-180	84	292	144	53	324	304	235
19.	MŪSA -Bauska	10.53	120-180	146	376	203	115	389	368	293
	VENTA									
20.	Vārdava	36.86	470-530	367	847	522	319	907	875	745
21.	Kuldīga	5.33	430-490	255	905	479	146	997	948	754
22.	Vendzava	0.28	290-350	169	626	327	107	687	659	532
23.	BĀRTA -Dūkupi	1.82	240-300	262	688	363	206	731	697	568

Pavasara palu perioda maksimuma termiņu prognoze 2018. gadā

Nr.	Upe, upes posms	Gaidāmie pavasara palu perioda maksimuma termiņi 2018. gadā	Pavasara ūdens līmeņa maksimuma termiņi 2017. gadā	Ilggadējie vidējie palu maksimuma termiņi
	DAUGAVA			
1.	Izteka-Vitebska	12.04.-17.04.	10.03.-25.03.	08.-13.04.
2.	Vitebska-Piedruja	10.04.-15.04.	04.03.-13.03.	04.-09.04.
3.	Piedruja-Daugavpils	09.04.-13.04.	06.03.-14.03.	08.-13.04.
4.	Daugavpils-Jēkabpils	10.04.-14.04.	06.03.-12.03.	05.-10.04.
5.	Jēkabpils-Pļaviņas	11.04.-15.04.	06.03.-12.03.	31.03.-05.04.
6.	DUBNA	06.04.-09.04.	17.03.-19.03.	28.03.-02.04.
	AIVIEKSTE			
7.	Izteka-Lubāna	06.04.-08.04.	20.03.	01.-05.04.
8.	Lubāna-grīva	08.04.-10.04.	19.03.-20.03.	03.-08.04.
9.	OGRE	07.04.-09.04.	23.02.-04.03.	02.-07.04.
10.	LIELĀ JUGLA	09.04.-11.04.	02.03.	04.-09.04.
	GAUJA			
11.	Izteka-Valmiera	06.04.-09.04.	07.03.-21.03.	28.03.-02.04.
12.	Valmiera-Sigulda	08.04.-10.04.	28.02.-21.03.	31.03.-05.04.
13.	Sigulda-grīva	09.04.-11.04.	28.02.-04.03.	25.-30.03.
14.	AMATA	02.04.-06.04.	18.03.	21.-26.03.
15.	SALACA	02.04.-05.04.	09.02.-10.02.	28.03.-02.04.
	LIELUPE			
16.	Bauska-Staļģene	27.03.-31.03.	24.02.-13.03.	22.-27.03.
17.	Staļģene-Bērzes ieteka	29.03.-02.04.	02.03.-03.03.	26.-30.03.
18.	Bērzes ieteka - grīva	31.03.-04.04.	03.03.	29.03.-02.04.
19.	MŪSA	26.03.-29.03.	13.03.	19.-23.03.
	VENTA			
20.	Vārdava-Kuldīga	26.03.-29.03.	2.03.	17.-21.03.
21.	Kuldīga-grīva	28.03.-01.04.	25.02.-02.03.	20.-24.03.
22.	ABAVA	25.03.-28.03.	03.03.	20.-24.03.
23.	BĀRTA	26.03.-29.03.	24.02.	20.-24.03.

Pavasara palu perioda maksimālo caurplūdumu prognoze 2018. gadā (m³/s)

Nr.	Upe, novērojumu stacija	Gaidāmais pavasara palu perioda caurplūdumu intervāls	Maksimālie caurplūdumi 2017. gada pavasarī	Ilggadējie lielumi		
				maks.	vid.	min.
	DAUGAVA					
1.	Daugavpils	2200-2400	1970	6930	2597	811
2.	Jēkabpils	2300-2700	2220	7470	2854	894
3.	Ļaviņas	2600-3200	2494	8320	3360	1049
	AIVIEKSTE					
4.	Lubāna	90-150	119	380	172	71.5
5.	Aiviekstes HES	200-240	199	437	240	119
6.	OGRE -Lielpēči	110-150	132	408	154	49.0
	GAUJA					
7.	Valmiera	200-260	212	735	256	77.4
8.	Sigulda	280-340	263	870	342	111
9.	AMATA -Melturi	20-30	37.1	111	44.1	13.0
10.	SALACA -Lagaste	135-195	96.6	351	166	52.1
11.	LIELUPE -Mežotne	645-745	348	2430	619	138
12.	VENTA -Kuldīga	575-675	395	1500	610	121
13.	BĀRTA -Dūkupji	65-85	73.7	392	185	30.0

LVGMC,
12.03.2018.
Tālr. 67032615